which the sublime is manifested in their texts intended for young readers.

Although Vránková did not set out to provide an exhaustive study of the sublime, the monograph succeeds as both an introduction to the topic and a contribution to the discussion of the sublime. The text also advocates literary analysis that takes the sublime into account – it must be said that those chapters tend to assume more than a surface level of familiarity with the content of the texts discussed. Overall, the monograph is an insightful contribution to the debate surrounding the topic, in particular the chapters focusing on the presence of the sublime in literature for children and young readers.

Anna Mertová

University of Ostrava

Tomáš Kačer [*Dvouseťletá pustina: Dějiny starší americké dramatiky*] Praha: Karolinum, 2019

Tomáš Kačer se ve své publikaci ujal role průvodce dvouseťletou pustinou amerického dramatu. Jako pustinu či období postupného a velmi pomalého zrození dramatu označuje více než dvě století před prvním veřejným čtením divadelní hry Eugena O'Neillů *Východním směrem do Cardiffu* (*Bound East for Cardiff*), které se konalo v létě roku 1916 a které je mnohými označováno za přelomové. Zatímco americkým divadelním hrám napsaným a uváděným v posledních více než sto letech je věnována notná míra pozornosti, a to i u nás, hry z období před O'Neillem jsou často opomíjeny především z důvodu nevalné

umělecké kvality. Tomáš Kačer svou volbu věnovat se právě tomuto období vysvětluje v úvodu knihy. Uvádí, že zmapování této pustiny v českém jazyce dosud publikováno nebylo a že přes zjevnou nezralost dané tvorby se jedná o materiál hodnotný, který je neododdělitelnou součástí amerického kulturního dědictví, má formativní vliv na uměleckou tvorbu v následujících staletích, ve své době byl často velmi populární a navíc, jak autor trefně poznamenal, i v takové pustině „čas od času vytryskne životodárný pramen“ (10).

Dvouseťletá pustina není pouhým překladem dostupné anglicky psané odborné literatury. Jedná se o citlivě sepsané dějiny dramatu s ohledem na českého čtenáře, kterému by některé historické souvislosti a širší kontext mohly být neznámé. V několika případech se navíc vykreslení kulturní a společenské situace i pozice, kterou divadlo zastávalo, opírá o paralely s českým prostředím. V antologické části knihy najdou čtenáři zdařilé české překlady delších úryvků vybraných divadelních her, které jsou u nás známy jen málo nebo vůbec a které by jinak zůstaly českému publiku nedostupné.

Již počátek putování pustinou je spleť. Není totiž snadné určit „den počátku“, tedy okamžik, kterým americké drama začíná. Tomáš Kačer je nicméně svým čtenářům dobrým průvodcem a hned v první kapitole přináší polemiku nad obsahem zažitého termínu „americký“, jehož výklad není ve skutečnosti vůbec jednoduchý a komplikuje tak odpověď na otázku, kterou hru můžeme označit jako první americkou. Následující kapitola popisuje období, kdy mělo drama pravděpodobně největší vliv na dějinné události, neboť v době Americké revoluce a války za nezá-

vislost se ideologická část boje odehrávala nejen na jevištích, ale především v tištěných politických dialogických pamfletech a fraškách zesměšňujících protistranu, které k propagandě svého zájmu využívaly všechny zúčastněné strany. Po skončení války, kdy bylo cílem her posílení národního cítění, vznikla první americká hra *Protiklad* (*The Contrast*, 1787) Royalla Tylera. Zde se poprvé objevila typicky americká postava Yankeeho, který používá americký akcent. V následujících letech se v divadle objevily další výsostně americké postavy jako „vznešený indián, drsný kovboj či muzikální černošský otrok“ (89). Kromě formování pocitu národní hrdosti má ale divadlo ještě další cíl a tím je zábava. Komercializace divadla a upřednostnění zábavy před uměním, které jsou pro americké divadlo charakteristické i v dalších obdobích, má své kořeny právě zde a projevilo se především ve formě. Bezkonkurenčně nejpopulárnější byly estrádní pásma a společenské komedie či komedie mravů. V první polovině 19. století se k nim přidaly také frašky, burleska, varieté, odlehčené muzikály a především melodrama, jehož prvky do většiny dramatických žánrů pronikaly již v první polovině, ale jeviště víceméně ovládlo především v druhé polovině 19. století. Jeho pozvolný nástup je jedním z ukazatelů postupného odpoutání se od britského vlivu a tradice, stejně jako postupné zavádění ryze amerických témat, jakými jsou například změny ve společnosti, nová společenská vrstva *no-veaux riches*, indiánská tematika a šíření civilizace na západ. Prvním dominantním melodramatickým žánrem bylo pohádkové melodrama populární ve 20. a 30. letech, ve 40. letech se do popředí dostaly abstinenci a o dekádu později i abolicionistické

melodramata. Nejhranější byly v této době různé adaptace *Chaloupky strýčka Toma* (*Uncle Tom's Cabin*, 1852) Harriet Beecher Stoweové, které se hrály nepřetržitě až do roku 1930 a je možné je vidět na jevišti i dnes. Zajímavostí je, že se v jižanských státech v té době uváděly buď parodie anebo proškrtané verze, které vyznívaly naopak ve prospěch otroctví. Divadlo bylo tedy podobně jako ve válce za nezávislost propagandistické, i když v průběhu občanské války již nemělo tak významný vliv. Představily se další nové formy, které odrážely rozvoj divadla především jako formy zábavy a jeho komercializaci, např. vaudeville, různá zábavná pásma, kabaret, hudební komponované večery, střelecké a akrobatické show, minstrel a později také western. Na konci 19. století se pomalu začaly na scéně objevovat realistické prvky, změna je to ale postupná podobně jako dříve u melodramatu a zpočátku se omezila především na kulisy, kostýmy či jazykové prostředky. Hlavním důvodem byl zájem publika, které se chodilo do divadel bavit a realistické hry evropských i domácích autorů odmítalo jako příliš pesimistické a naturalistické, a také společnost *Syndicate*, která vlastnila v tu dobu většinu divadel a byla zaměřena výhradně na ziskovost. Realistické a později modernistické hry se tedy v té době objevovaly především na scénách nekomerčních divadel, byly realizovány ochotnickými spolky a přistěhovalci, zcela mimo hlavní proud.

Dvousetletá pustina je hodnotná a velmi čtivá publikace. Je důkladně a precizně zpracována, přehledně strukturována a zcela splňuje cíl ediční řady *Dramatica*, která, jak uvedeno na obálce, čtenářům představuje „významné oblasti teorie a dějin divadla, dramatickou tvorbu a scénické

umění v širších kulturních a společenských souvislostech“. Je organizována chronologicky, zároveň ale v rámci jednotlivých kapitol i tematicky. Kapitoly začínají stručným představením dobového kontextu a končí přehledným shrnutím, jsou mezi sebou provázány, ale zároveň jsou vystaveny tak, aby mohly být použity i individuálně, a to například i jako studijní materiál. Za zmínku také jistě stojí bibliografické medailonky nejvýznamnějších autorů. Samozřejmě není možné, s ohledem na rozsah knihy, pokrýt celé více než dvoustleté období detailně, Tomáš Kačer

ale citlivě vybral nejdůležitější díla nejvýznamnějších autorů a informace k daným společensko-politickým obdobím i literárním směrům demonstroval na četných ukázkách z nich. Kromě toho publikace přináší vhled do fungování a organizace divadel, způsob jejich financování, představuje vybrané herce i vkus společenských vrstev v jednotlivých etapách.

Michala Rusňáková

University of Jan Evangelista
Purkyně, Ústí nad Labem